

Tilsagnsbrev

Søknadsår 2020 **Gyldig til dato** 01.06.2021
Støtteordning Handlingsprogram Landbruk 2020
Tittel Fra bås til løsdrift på små og mellomstore bruk i Rogaland
Søker Tine Rådgiving Vestlandet Sør

Arkivsak 2020/41127 **Tilsagnsnr** 111/2020

Saksbehandler Turi Kvame Lorentzen
E-post turi.kvame.lorentzen@rogfk.no
Mobil 41473638

Vurdering

Forslag til vedtak

Endelig vedtak

Finansieringskilder

Innvilgetbeløp 450 000 **Søknadsbeløp** 1 250 000

Finansieringskilde	År	Ramme/budsjettomr.	Beløp	Tilskudd	Tilbakeført
Handlingsprogram Landbruk 2020	2020	Landbruk - RT-midler	450 000	450 000	0
Sum finansieringskilder			450 000	450 000	0

Midlene er gitt som

Rammetildeling Nei **Kjøp av tjeneste** Nei **Bagatellmessig støtte** Nei
Gruppeunntak Nei **Type gruppeunntak** -

Prosjektbeskrivelse

TINE er et samvirke og mange av våre eiere står i et veiskille med tanke på strategisk retning for eget gardsbruk. I 2034 trer løsdriftskravet i kraft og da skal alle storfè være i løsdrift. Prosjektet har som hovedoppgave å få i gang beslutningsprosesser på minimum 15 bruk årlig. Prosessene skal ende opp med en beslutning på om driftsapparatet på bruket skal tilpasses kommende krav om løsdrift og dermed legge til rette for fremtidig melkeproduksjon.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Tine Rådgiving Vestlandet Sør Org.nr:947942638	Raglamyerveien 22 5536 HAUGESUND	91517650
Kontakt- person	Bjørn Halvor Åsland	Raglamyerveien 22 5536 HAUGESUND	91517650
Prosjekt- leder	Stein Ove Nesheim	Raglamyerveien 22 5536 HAUGESUND	91003444

Spesifikasjon

Prosjekt mål

Hovedmål

Motivere melkebønder på små og mellomstore bruk i Rogaland til å ta beslutning om å investere i påbygg- og/eller nybygg for å innfri krav til løsdrift for storfe og på denne måten opprettholde Rogaland sin relative andel av den norske melkeproduksjonen.

Objekt mål:

- Vi skal gjennomføre inspirasjonsmøter med påfølgende fjøssafari for å rekruttere bruk inn i prosjektet
- På minimum 15 bruk hvert prosjektår skal det utredes muligheter for påbygg/-ombygging eller nybygging av fjøs slik at det på riktig grunnlag kan vurderes om melke- og storfekjøttproduksjonen på gården skal legges om til løsdrift. Det skal legges til rette for en helhetlig planleggingsprosess, som tar omsyn til gårdens ressursgrunnlag og bruket sine utviklingsmuligheter.
- Prosjektet skal motivere til rekruttering i næringen og skal arbeide spesielt med utbygginger på gårder som nylig har vært gjennom et generasjonsskifte, og gårder der generasjonsskifte er nært forestående. Der fremtidig avvikling av melkeproduksjonen synes å være brukeren sitt mål, skal prosjektet bidra til at valgene gjøres på best mulig grunnlag.

Strategier

- Spre optimisme og kunnskap til å ta gode, veloverveide veivalg.
- Øke kompetansen hos bonden for å redusere den økonomiske risikoen i utbyggingsprosjektene
- Samarbeid mellom rådgiving og forvaltningen i markedsføring og mobilisering.
- Fokus på generasjonsskifte og motivasjon til videreføring av gårdsdrifter

Aktiviteter

Aktivitetene i prosjektet vil bli gjennomført i fylkets fire regioner: Haugalandet, Ryfylke, Jæren og Dalane. Prosjektet bør starte initiativ og prosess hos minimum én region årlig. Det vil bli kjørt inspirasjonsmøter

regionvis, med påfølgende fjøssafari. Hensikten med møteaktiviteten er primært å rekruttere bruk iht. målgruppen inn i prosjektet. Det vil selvsagt være slik at møtene kan inspirere og motivere langt flere enn de som tas opp i prosjektet. Melkeproduksjonsbrukene som tas opp i prosjektet skal motta individuell helhetlig rådgiving med hovedfokus på fjøsplanlegging og kartlegging av økonomisk handlingsrom. På den måten kan det bygges opp et bredt og godt beslutningsgrunnlag på det enkelte bruk. Målet er at hvert bruk som tas opp skal beslutte om de skal investere i driftsapparatet og bygge om til løsdrift eller ikke. Basert på erfaring fra tidligere prosesser ser vi at slike beslutningsprosesser kan ta lang tid. I enkelte tilfeller opplever vi at prosessen tar opptil 2 år.

Inspirasjonsmøter

Prosjektet skal arrangere inspirasjonsmøter for bruk i målgruppen som er interessert i utbygginger til løsdrift for produksjon tilsvarende 15-30 kyr. Prosjektet skal arbeide regionvis for å sikre rekruttering til prosjektet og inkludere kommunene i sitt arbeid. Samlingene skal ha en faglig vinkling og vise eksempler på utbygginger/ombygginger som innfrir fremtidige krav i næringen.

Fjøssafari

Dette er en videreføring av inspirasjonsmøtet. Her ønsker vi å organisere gruppebesøk til vellykkede utbyggings-/ombyggingsprosjekt hos løsdriftsfjøs i nærheten for å vise eksemplene i praksis. Presenteres som aktivitet med påmelding på mobiliseringsmøte.

Rekruttering

Inspirasjonsmøtene og påfølgende fjøssafari vil være viktige for å gjøre tilbudet kjent og det vil være mulig å søke om opptak til prosjektet i forbindelse med disse arrangementene. I tillegg vil vi kartlegge aktuelle gårdsbruk som deltakere i prosjektet gjennom vårt eget rådgivingsapparat og kommunal landbruksforvaltning.

Det blir naturlig å sende ut informasjon til alle bruk i målgruppen samt å følge spesielt opp bruk hvor eierskifte nylig er gjennomført eller hvor dette planlegges.

Beslutningsrådgiving

Brukene som tas opp i prosjektet vil få satt opp en forslag til et rådgivingspakke tilpasset deres behov. Denne planen skal beskrive hvilken type rådgiving de har behov for for å kunne ta en beslutning samt en plan for fremdrift. Vi forventer at en slik rådgivingspakke vil kunne oppsummeres i punktene under, men at det på hvert bruk kan være problemstillinger som må besvares som ikke fremgår av disse punktene.

- Sambesøk bygnings- og økonomirådgiver, samtale om muligheter på det enkelte bruk med bakgrunn i størrelse og ressursgrunnlag.
- Lage en «grov» driftsplan som viser økonomisk handlingsrom ved en bygging til løsdrift for å lage en kostnadsramme som bygningsrådgiver kan planlegge innenfor
- Utarbeide bygningstegninger og kostnadsoverslag til byggeprosjektet.
- Oppdatere driftsplan etter bygningsrådgivers bidrag.
- Støtte for søknad til Innovasjon Norge.

Vi ser for oss at det enkelte bruk som tas opp i prosjektet skal få en støtte til gjennomføring av beslutningsprosessen. Vi ser for oss følgende føringer for denne støtten:

- 50% støtte på inntil 50 timer
- Støtten mottas ikke før beslutningsprosessen er gjennomført og det er levert inn kort oppsummering og konklusjon.

Resultat

Vi mener prosjektet skal kunne måles på følgende tre punkter:

- Beslutning på 45 bruk om ombygging til løsdrift eller ikke
- Økt andel av melken produseres i løsdrift i Rogaland
- Prosjektet bidrar til å synliggjøre gode eksempler på utbygging på små og mellomstore bruk

Tids- og kostnadsplan

Mottatt offentlig støtte tidligere: Ja

Tine Rådgiving Vestlandet Sør består fra 01.01.2020 geografisk av Rogaland fylke og tidligere Hordaland fylke. Før var Rogaland delt på distriktene Tine Rådgiving Jæren og Agder og Tine Rådgiving Hordaland og Ryfylke.

I oversikten nedenfor er det listet opp prosjekt som Tine Rådgiving Jæren og Agder og Tine Rådgiving Hordaland og Ryfylke har fått offentlig støtte til siste 3 år.

Til gjennomføring av kurs "Planlegging av kufjøs på egne bruk" vinteren 2017/2018 kr. 75.000 - fra tilskudd til mindre prosjekter og kursvirksomhet innen rekruttering, likestilling og kompetanseheving i landbruket - Rogaland Fylkeskommune

Til gjennomføring av prosjektet "Friske kyr gir glad bonde" på Jæren, tilsagn 1/17 med kr. 450.000 fra Handlingsprogram næring 2017, samt tilsagn 18/7894 med kr. 150.000 fra Handlingsprogram næring 2018 som tilleggsbevilgning pga. stor deltakelse

Til gjennomføring av prosjekt i Agder - "Utbygging av løsdriftsfjøs på små og mellomstore melkebruk på Agder", referanse 2018/10622 med kr. 450.000 fra Regionalt næringsprogram for Aust-Agder og Vest-Agder 2015-2016 og tilleggsbevilgning inntil kr. 145.000 for utvidelse av prosjektet, referanse 2018/10622.

Til gjennomføring av prosjektet "Friske kyr gir glad bonde" 2018-2021 på Voss, kr. 400.000 fra Fylkesmannen i Hordaland.

Til prosjekt "Finnøy grønn" 2018-2021

- kr. 200.000 fra Fylkesmannen i Rogaland
- kr. 240.200 fra Fylkeskommunen i Rogaland
- kr. 200.000 fra sentralt BRSV og BCoV kontrollprogram

Til prosjekt "Frå bås til lausdrift" - fellesprosjekt i Hordaland og Sogn og Fjordane:

RF13.50

www.regionalforvaltning.no

Vår dato: 16.06.2020 Gyldig til: 01.06.2021
Søknadsnr.: 2020-0114 Arkivsak: 2020/41127
Prosjekteier: Tine Rådgiving Vestlandet Sør

- kr. 250.000 fra Fylkesmannen i Hordaland

- kr. 100.000 fra Fylkeskommunen i Hordaland

Tidsplan

Rekruttering av bruk som tas opp i prosjektet er en vesentlig faktor som styrer fremdriften. Fokus vil være å komme raskt i gang. Målet er å ta opp 15 bruk hvert prosjektår. Basert på risikoen for at noen bruk vil trenge mer enn et år på å ta en beslutning bør de 15 siste rekrutteres inn så tidlig som mulig det siste prosjektåret.

Fremdrift rapporteres til styringsgruppen

Godkjent kostnadsplan

Tittel	2020	2021	2022	2023	2024	SUM
Administrasjon inkl. rapportering	50 000	50 000	65 000			165 000
Beslutningsprosesser på foretaksnivå	1 020 000	1 020 000	1 020 000			3 060 000
Reiser	200 000	200 000	200 000			600 000
Rekruttering, markedsføring og møter	155 000	150 000	135 000			440 000
Søknad og oppstartskostnader	45 000					45 000
Sum kostnad	1 470 000	1 420 000	1 420 000			4 310 000

Godkjent finansieringsplan

Tittel	2020	2021	2022	2023	2024	SUM
Deltakarbetaling melkeprodusenter	652 500	652 500	652 500			1 957 500
Handlingsprogram Landbruk 2020	450 000	400 000	400 000			1 250 000
Tine Rådgiving egeninnsats	367 500	367 500	367 500			1 102 500
Sum finansiering	1 470 000	1 420 000	1 420 000			4 310 000

Geografi

1100-Rogaland

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato